

4. Familiarize yourself with the interactive resource (video file, internet source, computer-based learning program, presentation).

5. Determine the sequence of the task, using the tools of the COMPASS-GRAPHIC system ("section", "auxiliary geometry", "circle", Editor command, etc.).

6. Prepare a report on the implementation of the multimedia algorithmic task: a) name the main stages of the task; b) execute the Print Screen of the main stages of the specified task; c) compile a multimedia algorithm as instructed by the teacher.

As a criterion for the effectiveness of the application of multimedia algorithms in the graphic training of future employees in servicing modern technical equipment, we have taken satisfaction rating with such means. The students were asked to answer the following questions: "Are you satisfied with the organization of the educational process using multimedia algorithms?", "What valuable thing did such an organization give you?"

The survey made it possible to determine that 61% of the respondents were mostly satisfied with the organization of the educational process using multimedia algorithms, 32% were satisfied, 3.1% were dissatisfied, 1.1% were mostly dissatisfied, 2.3% of the students did not make a choice.

On the basis of these data, a satisfaction index was determined. The total student satisfaction rating by multimedia algorithms was calculated using the formula:

$$z = \frac{A \cdot (+2) + B \cdot (+1) + C \cdot (0) + D \cdot (-1) + E \cdot (-2)}{N}$$

where: A - the number of students mostly satisfied with multimedia algorithms;

B - number of students satisfied with multimedia algorithms;

C - the number of students with an indefinite ratio;

D - the number of students dissatisfied with the organization of the educational process with multimedia algorithms;

E - the number of students mostly dissatisfied with the organization of the educational process with multimedia algorithms;

N - total number of students interviewed.

$$z = \frac{61 \cdot (+2) + 32 \cdot (+1) + 2,3 \cdot (0) + 3,1 \cdot (-1) + 1,1 \cdot (-2)}{90} = \frac{148,7}{90} = 1,65$$

On the basis of these data, a satisfaction index was determined ($z = 1.6$).

Effectiveness study of the application of various multimedia algorithms in the educational process of the profession and technical educational institutions in the technical drawing allows making the following **conclusions**:

1. Working with multimedia algorithms is of interest to the students, enhances the motivation of learning.

2. There is an opportunity to attract the students to creative (research) work.

3. The access to databases and information funds is opened, which allows you to receive the necessary information promptly.

4. Individualization of education is provided.

5. Application of multimedia algorithms in the educational process requires new organizational forms and teaching methods, designed for a significant inclination to the independent educational creative activity.

The areas of further researches are seen in the development of system algorithms for the formation of graphic skills of future employees for the maintenance of modern technical equipment by means of new information technologies, as well as techniques on the chosen topic.

References

1. Biriukov B.V., Landa L. N. Methodological analysis of the notion of algorithm in psychology and pedagogy in connection with teaching objectives. M., Enlightenment. - 1969. - 205 p.

2. Havryshchuk I.V. Formation of production and technical orientation of the future employees by means of multimedia. Universum: Psychology and education: electronic scientific journal 2016. No. 1-2 (21). URL: <http://7universum.com/ru/psy/archive/item/2927>.

3. Novoseltsev S. Multimedia is the synthesis of three elements. Computer press - 1991. - No. 7. - P. 3 - 14.

4. Professional education: Dictionary: Teaching manual/ Published S.U. Honcharenko and others; eds. N. H. Nychkalo - K.: High school, 2000. - 380 p.

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ І МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У ПОЗАШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ В УКРАЇНІ (20-х – 50-х рр. XX ст.)

Клімчук В.А.

*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, старший викладач
Україна*

INNOVATIVE FORMS AND METHODS OF SOCIAL UPBRINGING OF CHILDREN IN EXTRACURRICULAR EDUCATION IN UKRAINE (20-50's of the XX century)

Klimchuk V.A.

*Communal Institution «Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy»
of the Kharkiv Regional Council, Senior Lecturer
Ukraine*

АНОТАЦІЯ

У статті репрезентовано вітчизняний історико-педагогічний досвід позашкільної освіти у питаннях соціального виховання дітей, накопичення якого актуалізувалося у контексті активної розробки і впровадження педагогічних інновацій у 20-х –50-х рр. ХХ ст.

ABSTRACT

The article presents the domestic historical and pedagogical experience of extracurricular education in the issues of social education of children, the accumulation of which was updated in the context of active development and implementation pedagogical innovations in the 20's and 50's of the 20th century.

Ключові слова: соціальне виховання, діти, позашкільні заклади, просвітницькі товариства, групові народні читання, клуби, гуртки.

Keywords: social education, children, extracurricular occultations, educational societies, group folk readings, clubs, circles.

Постановка проблеми. Сучасні цілі, що висуває держава до освіти як чинника соціалізації, серед яких провідне місце займають формування національної свідомості, самоідентичності, патріотизму, працелюбності, прагнення до просоціальної життєвої позиції, вступають у суперечність з реаліями сучасного життя дітей, де рутинними стають бездоглядність, зниження виховного потенціалу сім'ї і школи, криміналізація та наркотизація дитинства. Зважаючи на необхідність вирішення зазначеної суперечності доцільним стає пошук інноваційних форм та методів соціального виховання дітей в умовах нестабільної соціальної ситуації, зростання соціальних ризиків, посилення асоціального впливу середовища на молоде покоління. Основу такого пошуку, на нашу думку, має скласти вітчизняний історико-педагогічний досвід позашкільної освіти у питаннях соціального виховання дітей у 20-х –50-х рр. ХХ ст., що відбувалося на тлі активної розробки педагогічних інновацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розглядаючи стан розробленості порушеної проблеми, відзначимо, що у сучасному контексті питання соціального виховання та розвитку соціальності дітей досліджували О. Безпалько, А. Капська, О. Рассказова, А. Рижанова, С. Харченко та ін. Окремі психолого-педагогічні й методичні аспекти формування національної свідомості дітей і молоді розкрито у дисертаційних дослідженнях Г. Гуменюк, У. Нетаврової, В. Каюкова, Г.Кловак, О.Ярмоленко та ін. Питанню трудового виховання учнів у гуртках, позашкільних закладах і літніх таборах приділяли увагу (О. Биковська, В. Вербицький, Т. Євтухова, В. Оржеховська, Г. Рарог, В. Сухомлинський, І. Ткаченко та ін.). Вивчення проблеми поєднання трудового виховання з трудовим навчанням, профорієнтацією учнів займалися (Ю. Аверичев, В. Андріяшин, А.Арбузов, Е. Костяшкін, В. Поляков, М. Скаткін, В. Яковлев та ін. Досвід участі учнів у корисній праці в позашкільних закладах еколого-натуралістичного профілю досліджували А. Батовкіна, Д.Железняка, Р. Кандиба, Д. Овчинникова, І. Пастух, Л. Патрушева, М. Романенко, В. Федюк, С. Ярушинська та ін.

Вивчення наукової літератури із зазначеної проблеми показало досить широке коло питань, висвітлених у руслі педагогічної інноватики. Зокрема, розробці та впровадженню інноваційних форм, методів і технологій у навчально-виховний процес

присвячено праці таких науковців педагогічної галузі як І. Дичківська, П. Підкасистий, І. Підласий, О. Попова, Г. Селевко, В. Сластьонін, А. Хуторський, Н. Юсуфбекова та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Разом з тим відзначимо, що до сьогодні бракує досліджень, де було б репрезентовано вітчизняний історико-педагогічний досвід розробки інноваційних форм та методів позашкільної освіти у питаннях соціального виховання дітей у 20-х –50-х рр. ХХ ст. в Україні.

Мега статті – висвітлення інноваційних форм і методів позашкільної освіти щодо соціального виховання дітей у 20-х –50-х рр. ХХ ст. в Україні.

Виклад основного матеріалу. Конкретизуючи питання розробки педагогічних інновацій у досліджуваній період, наголосимо, що, цей процес активно розпочався саме у першій половині ХХ ст., коли, як і сьогодні, відбувалися світові та внутрішньо державні перетворювальні процеси, що призвели до загострення проблем, пов'язаних із вихованням дітей та молоді, зокрема: створення відповідної системи освіти на нових ідейно-методичних засадах, посилення соціально-педагогічного аспекту освітньої діяльності задля професійної орієнтації та підготовки дітей та молоді до корисної для суспільства праці.

Досліджуючи інноваційні форми і методи дошкільної, шкільної та позашкільної освіти дітей в Україні, неможна не відзначити, що значний внесок у розбудову освіти України у перші десятиліття ХХ ст. зробили відомі діячі Я. Мамонтов, О. Музиченко, О. Залужний, М. Сумцов, М. Скрипник, О. Шумський, І Стешенко, Я. Чепіга, Я. Ряппо та ін.

Варто зауважити, що провідними ідеями та поглядами стосовно освіти і соціального виховання підрастаючого покоління на південноукраїнських землях (1918–1939 рр.) у тому числі і в закладах позашкільної освіти були: відповідність змісту освіти загальним цілям часу, врахування умов розвитку суспільства; гуманізація та демократизація, виховання особистості з активною життєвою позицією та почуттям поваги до національної культури, історії свого народу, формування всебічної й гармонійно розвиненої особистості, розвиток самостійності, творчих можливостей, виховання моральних якостей, природовідповідність та культуровідповідність, системність виховних заходів, індивідуалізація становлення кожної особистості. [7, с. 215].

Як зазначають сучасні дослідниці В. Григоренко, О. Рассказова, П. Рассказова, ґрунтуючись на аналізі поглядів Л. Виготського, С. Гессена, Б. Ельконіна, розвиток соціальності особистості народжується на перехресті процесів розвитку соціального та індивідуального, а тому методи, форми, технології такого розвитку також мають розроблятися не як універсальний засіб культури, а як персоналізований інструмент соціально-педагогічної роботи з індивідом [3, с. 6].

Дослідники проблемних питань національної освіти і формування української модерної нації у 1921–1934 роках В. Борисенко, І. Телегуз, засвідчують, що активне залучення широких верств населення різного віку до позашкільної освіти в Україні почалося ще з XIX століття і збігалось з появою в Європі неперервної освіти. Таким чином на початку досліджуваного періоду (1920-1921 рр.) розпочинається новий етап розвитку та становлення дошкільної, шкільної та позашкільної освіти в Україні, що зумовлено посиленням підтримки педагогічних інновацій на державному рівні та наданням можливості просвітнім організаціям і товариствам здійснювати активну практичну освітню діяльність у нових, відповідних часу формах.

Посилення інноваційних тенденцій у розвитку освіти було зумовлено тим, що перед суспільством того часу постало одразу декілька складних проблем: з одного боку реалії даного періоду не дозволяли розвиватися національній системі освіти, зокрема школам, а з іншого – значна кількість населення, яке не мало освіти, було неписьменним. Тому, задля ефективного вирішення згаданих проблем, зусиллями української інтелігенції та товариств «Просвіта», застосовано цілий комплекс кардинально нових форм позашкільної роботи освіти з населенням різного віку, які спробуємо умовно об'єднати у декілька напрямів: по-перше, ініціативною групою було відкрито бібліотеки, книгозбірні, читальні, частково наповнені їх власним видавництвом навчальної та художньої літератури, друкованої періодичної преси, листків для народних читань тощо; по-друге, влаштовували групові народні читання, наукові лекції, бесіди; по-третє, ініціювали відкриття шкіл, вечірніх класів, курсів, додаткових занять для дорослого населення, тобто піклувалися про надання освіти як дорослим, так і дітям; по-четверте, організували дитячі захистки та гуртки; по-п'яте, займалися організацією дозвілля широких верств населення, використовуючи такі форми, як освітні мандрівки та екскурсії до музеїв, народні гуляння, національні свята, концерти, залучення до кінематографу, театру, хору, народного оркестру, відкриття клубів для молоді та Народного дому; по-шосте, налагоджували співпрацю з іншими інституціями тощо. Важливо наголосити на тому, що згадані форми позашкільної освіти мали значний вплив не тільки на підвищення загального рівня населення України, а й формували його національну ідентичність, яка стає могутнім засобом самовизначення й самоорієнтації індивіда у світі крізь призму колективної особистості та своєї самобутньої культури [1, с. 68-69].

Після встановлення в Україні радянської влади, засновані у попередні роки просвітницькі товариства продовжили активно займатися упровадженням комплексних інноваційних форм та методів позашкільної освіти населення, але поступово проблема ліквідації неписьменності перетворилася з суто педагогічної проблеми у політичну, а форми громадсько-педагогічного просвітництва трансформувалися у єдиний закріплений законодавчо напрям – політосвіту, яка включала пропаганду комунізму та пролетарського інтернаціонального руху серед населення, всебічну самоосвіту і залучення до радянського будівництва [1, с. 69-70].

Починаючи з 1922 р., після заборони радянською владою просвітницьких товариств, відбулося швидке зростання та популяризація нових осередків політосвітньої діяльності – селянських будинків (сільбудинки, сельбуди), хат-читалень в селах, робітничих клубів, червоних кутків на підприємствах. А з 1923 р. остаточно реорганізовано різноманітні просвітні установи у сельбуди. Серед ефективних методів позашкільної освіти того часу були методи агітації та антирелігійна пропаганда. При чому, актуальна тоді ідея антирелігійного виховання дітей повинна була реалізовуватися як засобом навчання основам наук, що закладало фундамент послідовного матеріалістичного світогляду, так і через залучення до різних форм позашкільної роботи. До цього долучалась велика кількість активістів-пропагандистів: шефи-працівники, культурно-побутові комісії, культурно-освітні та шкільні працівники, клубні працівники хат-читалень, сільські агрономи і лікарі, інструктори в споживчих спілках [11, с. 140].

Особливо активізувалась антирелігійна робота перед великими релігійними святами, серед яких велику увагу приділяли Різдву та Великодню. Так, наприклад, відповідно до архівних даних, напередодні свята Різдва Христового Міністерство Народної Освіти, Кам'янецької округи на Поділлі, звертаючись до районних інспекторів, учителів та осередків ЛКСМУ з приводу наближення Різдвяних свят зазначало: «перед Різдвом у дітей помітно підвищується настрій, і приходиться ідея про ялинку і колядки... відповідно оцінюючи ситуацію нам потрібно використати як одну із форм антирелігійну різдвяну пропаганду». Для цього було вироблено технологію організації червоної ялинки міністерством: «1) Висвітлення антирелігійних тем у стінгазетах для дітей та молоді; 2) Виготовлення та розповсюдження революційних та антирелігійних плакатів; 3) Зобов'язати відвідання в місцевих музеях спеціально організованих відділів релігійної культури; 4) Підготовка революційних та антирелігійних п'єс; 5) Розучування дітьми червоних колядок» [4].

У подібному руслі організували і антипасхальну кампанію, починаючи її за місяць до святкування Великодня. Зокрема у сільських будинках, хатах-читальнях та клубах владою було рекомендовано проводити будь які види агітаційно-пропагандистської і антирелігійної роботи з молодим поколінням, влаштовувати безкоштовні вечори та масові гуляння, залучаючи як можна більше молоді [8,

с. 6].

Більше того, у травні 1922 року було прийнято рішення Головосвіти УРСР про так звану цензуру видовищ, з метою заборони демонстрації творів антирадянського, націоналістичного і релігійно-містичного змісту та для контролю створено Головний репертуарний комітет [6, с. 152].

Дослідниця освітньо-просвітницької та культуротворчої діяльності в Україні у 1917-х-1932-х рр. XX ст., О. Кравченко констатує, що у досліджуваній нею період значна увага приділялася політико-просвітницькій і пропагандистській роботі, ідеологічному вихованню, розвитку колективізму, а також організації дозвілля та відновлення творчих сил населення на виробництві. Задля цього використовувались багато різноманітних форм: словесні – лекція, бесіда, дискусія, обговорення важливих тем, збори, консультація, інструктаж тощо; форми практичного спрямування – політгри, ігротеки, вечори запитань і відповідей, агітсуди, «суд над клубом», «живе кіно», «живий журнал», домашня робота; форми з використанням наочності – демонстрації, виставки, екскурсії, дошка змагань і відгуків; форми, які мали на меті привчання населення до читання: книжкові виставки, гучні читальні, театралізовані читання, літературні вечори, агітпароди, агітплакати, конкурси на визначення кращого читця, підготовка вирізок із газет за цікавими для аудиторії темами, «групи читання вдома» тощо [6, с. 126-127].

Також О. Кравченко виділила декілька найпопулярніших на той час напрямів студійної роботи та відповідних методів: літературний, де широко використовувались «метод друкованого слова» (підготовка стінгазет, плакатів, статей, віршів), «метод живого слова» (усна газета, суди виступи), «метод письмових завдань» (написання творів, агітвіршів на задану тему), «метод залучення до масових дійств» (виступи, вечори, звіти, зустрічі); театральний (частушки, балаган, естрада, клоунада, побутова імпровізація, художній вечір, масові постановки, масові дитячі агітаційні ігри); музичний (хори, оркестри, ансамблі, змагання колективів творчої самодіяльності); образотворчий (розробка ескізів плакатів, транспарантів, декорацій) [6, с. 216-217].

Підтверджуючи вищезазначене, у дослідженні Н. Стихун доведено, що впродовж 1920-1939 рр. в Україні набули позитивної динаміки такі засоби театрального мистецтва, як: діяльність драматичних гуртків, пересувні просвітницькі потяги, дитячі клуби, будинки, самодіяльні театральні колективи, студії сценічного мистецтва при Академії соціального виховання, культурно-освітніх товариств, художньої (театральної) тощо [12, с. 204-205].

Таким чином, на державному рівні діяльність в освітній сфері розцінювалась як «боротьба за освіту широких трудящих мас – боротьба за будівництво соціалізму», а зміст і основні форми роботи позашкільної освіти протягом досліджуваного періоду еволюціонували і удосконалювалися відповідно до концепції ідеологізації освітнього процесу

– цілеспрямованої роботи, яка має на меті формування радянської ідентичності, виховання людини, здатної вступати у розбудову соціалізму, а особисті інтереси підпорядковувались колективним, суспільним інтересам. У той час як принципи національної школи України були спрямовані на виховання людини, здатної боротися і будувати незалежну українську державу, де і особисті і суспільні інтереси гармонійно співіснують у діяльності громадян держави [1, с. 73-74].

Л. Вовк стверджує, що вже з 1927–1928 рр. все масштабніше проявлялась уніфікація змісту освіти, за якої центр визначав спрямованість, змістовні і психологічні параметри усіх форм освіти, а позашкільна освіта стала об'єктом класової боротьби та боротьби з місцевим націоналізмом [2].

Ідентифікація жителів села з національною спільнотою і радянською спільнотою та українською радянською соціалістичною державою одночасно відбувалася у період 1920-х–1930-х років, чому сприяли українізаційні тенденції і свідоме використання елементів радянського пролетарського фольклору на різних святах, урочистостях, маніфестаціях [1, с. 82].

Продовжуючи розгляд інноваційних форм і методів позашкільної освіти важливо наголосити, що у перші повоєнні роки суспільство очікувало швидких зрушень на поліпшення свого становища, а влада партія та уряд була зацікавлена будь-якими засобами мобілізувати населення на відбудову країни і відновлення народного господарства.

Таким чином культурно-освітню роботу було визнано найважливішим засобом політичного і культурного впливу на широкі верстви населення, тому заклади культури повинні були перетворитися на «вогнища соціалістичної культури і місця відпочинку трудящих», а головні завдання, форми та методи визначалися рішенням влади. Так, 24-26 травня 1944 р. на Пленумі ЦК КП(б)У було прийнято наголошено на необхідності про усебічного сприяння партійними організаціями роботі культосвітніх установ (будинки культури, клуби, хати-читальні, кіно, гуртки художньої самодіяльності та ін.) у впровадженні культури серед населення і розвитку політичної активності мас, пропагуючи кращі твори драматургії, пісенного, музичного, танцювального мистецтва, тим самим залучати усі верстви трудящих до пізнання світу прекрасного, формувати високі естетичні смаки, виявляти нові таланти, виховувати кращі риси характеру [9, с. 35].

Упродовж 1940-1950-х рр. розвиток та поширення тих або інших форм і методів соціального виховання дітей у дошкільних, шкільних та позашкільних освітніх закладів залежало від суспільно-історичної обумовленості та цінності їх в процесі здійснення ідеологічного впливу на свідомість індивідуума, безпосередньо залежали від постанов, рішень і завдань ухвалених владними структурами, що детермінувало значне гальмування і подальшу їх еволюцію.

У повоєнні роки важливим засобом культурного і повсякденного життя продовжували бути масові заходи, такі як свята та відзначення пам'ятних

дат. Проте радянською владою було внесено корективи щодо визначення тематики цих дійств – вирішено зробити акцент на героїчній (військовій або трудовій) тематиці у відзначенні свят, прив'язавши їх до трудових звичаїв народу, у той же час посиливши боротьбу зі знову поширеними святами релігійного циклу, які були реанімовано подіями військового протистояння [13, с. 74].

Німецький історик М. Рольф, ґрунтовно вивчивши феномен успішності і поширення радянського свята, зробив висновки, що, по-перше, створений календар свят мав на меті продемонструвати населенню новий порядок речей у суспільстві; по-друге, масове святкування стало одним із найважливіших каналів міжособистісного спілкування того часу; по-третє, ключовим моментом в організації даної форми був чітко спланований сценарій, який розроблявся для усієї території Союзу, що мало об'єднати населення; по-четверте, свято не обмежувалося однією датою, а було складним комплексом простіших форм – оголошення соціалістичних змагань, анонсування заходів, приготування до святкування тощо [10, с. 128].

Як свідчить проведений аналіз С. Калібовець, одним з найпоширеніших напрямів масової та культурно-мистецької роботи клубних установ була організація художньої самодіяльності та гурткова робота. У свою чергу, для інтенсивного розвитку самодіяльного народного мистецтва важливе значення мали місцеві огляди та республіканські олімпіади художньої самодіяльності, які регулярно проводилися в Україні в повоєнні роки. Так, у 1948-1949 рр. в Україні, було проведено масові заходи – олімпіади, огляди, конкурси в центрі і на місцях [5, с. 271-272].

За свідченням О. Титаренко, період післявоєнної відбудови відзначився кількісним та якісним зростанням бібліотек, збільшенням чисельності чисельності читачів, адже владою було визнано їх важливим засобом соціального виховання дітей зокрема, проведення культурно-виховної роботи та просвітницької діяльності з населенням взагалі [13, с. 96].

Так, у 50-х рр. ХХ ст. просвітницьку та культурно-агітаційну роботу здійснювали переважно у будинках культури або клубах, будинках піонерів та у клубах на підприємствах для охоплення і дорослого населення [6].

Висновки. Отже, у першій половині ХХ ст., коли, як і сьогодні, відбувалися світові та внутрішньо державні перетворювальні процеси, що призвели до загострення проблем, пов'язаних із вихованням дітей зусиллями української інтелігенції та товариств «Просвіта», застосовано цілий комплекс кардинально нових форм позашкільної роботи освіти з населенням різного віку, які спробуємо умовно об'єднати у декілька напрямів: по-перше, ініціативною групою було відкрито бібліотеки, книгозбірні, читальні, частково наповнені їх власним видавництвом навчальної та художньої літератури, друкованої періодичної преси, листків для народних читань тощо; по-друге, влаштовували групові народні читання, наукові лекції, бесіди; по-

третє, ініціювали відкриття шкіл, вечірніх класів, курсів, додаткових занять для дорослого населення, тобто піклувалися про надання освіти як дорослим, так і дітям; по-четверте, організовували дитячі захистки та гуртки; по-п'яте, займалися організацією дозвілля широких верств населення, використовуючи такі форми, як освітні мандрівки та екскурсії до музеїв, народні гуляння, національні свята, концерти, залучення до кінематографу, театру, хору, народного оркестру, відкриття клубів для молоді та Народного дому; по-шосте, налагоджували співпрацю з іншими інституціями тощо.

Важливо наголосити на тому, що згадані форми позашкільної освіти мали значний вплив не тільки на підвищення загального рівня населення України, а й формували його національну ідентичність, яка стає могутнім засобом самовизначення й самоорієнтації індивіда у світі крізь призму колективної особистості та своєї самобутньої культури.

Ідентифікація жителів села з національною спільнотою і радянською спільнотою та українською радянською соціалістичною державою одночасно відбувалася у період 1920-х–1930-х років, чому сприяли українізаційні тенденції і свідоме використання елементів радянського пролетарського фольклору на різних святах, урочистостях, маніфестаціях розвитку та поширення тих або інших форм і методів соціального виховання дітей у дошкільних, шкільних та позашкільних освітніх закладах залежало від суспільно-історичної обумовленості та цінності їх в процесі здійснення ідеологічного впливу на свідомість індивідуума.

У повоєнні ж роки важливим засобом культурного і повсякденного життя продовжували бути масові заходи, такі як свята та відзначення пам'ятних дат. Проте радянською владою було внесено корективи щодо визначення тематики цих дійств – вирішено зробити акцент на героїчній (військовій або трудовій) тематиці у відзначенні свят, прив'язавши їх до трудових звичаїв народу у період післявоєнної відбудови відзначився кількісним та якісним зростанням бібліотек, збільшенням чисельності читачів, адже владою було визнано їх важливим засобом соціального виховання дітей зокрема, проведення культурно-виховної роботи та просвітницької діяльності з населенням взагалі

Серед ефективних методів позашкільної освіти того часу були методи агітації та антирелігійна пропаганда «метод друкованого слова» (підготовка стінгазет, плакатів, статей, віршів), «метод живого слова» (усна газета, суди виступи), «метод письмових завдань» (написання творів, агітвіршів на задану тему), «метод залучення до масових дійств» (виступи, вечори, звіти, зустрічі); театральний (частушки, балаган, естрада, клоунада, побутова імпровізація, художній вечір, масові постановки, масові дитячі агітаційні ігри); музичний (хори, оркестри, ансамблі, змагання колективів творчої самодіяльності); образотворчий (розробка ескізів плакатів, транспарантів, декорацій).

Здійснено системний розгляд інноваційних форм і методів роботи освітніх закладів позашкіль-

ної сфери у питаннях соціального виховання неповнолітніх, а саме: просвітницькі товариства, бібліотеки, книгозбірні, читальні, групові народні читання, наукові лекції, бесіди; вечірні школи, клуби для молоді, класи, курси, додаткові просвітні заняття для дорослих, дитячі захистки та гуртки; масові форми: освітні мандрівки та екскурсії до музеїв, народні гуляння, національні свята, концерти, урочистості, маніфестації, залучення до кінематографу, театру, хору, народного оркестру, відзначення пам'ятних дат тощо.

Література

1. Борисенко В.Й., Телегуз І.О. Національна освіта і формування української модерної нації у 1921–1934 роках: європейські тенденції та радянські реалії. Навчальний посібник – К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – 156 с.
2. Вовк Л. П. Громадсько-педагогічне сподвижництво в Україні (етапи і особливості). – К.: Пошуково-видавниче агентство, Видавничий центр «Просвіта», 1998. – 179 с.
3. Григоренко В. Л., Рассказова О. І., Рассказова П. І. Інноваційні засоби розвитку соціальності дошкільників в інклюзивному освітньому просторі, Київ, 2018. – с. 6.
4. ДАХО, ф.р. 5, оп.1, спр.92. – арк. 33–34.
5. Калібовець С. М. Роль художньої самодіяльної творчості на формування національної самосвідомості населення Лівобережної України у 1943–1950 роках / С. М. Калібовець // Українознавство. – 2008. – №1. – С. 275–279.
6. Кравченко О. О. Всеукраїнський Пролеткульт: освітньо-просвітницька та культуротворча діяльність (1917-1932 рр.) : моногр. / О. О. Кравченко. – Умань : Видавець «Сочинський М.М.», 2017. – С. 126.
7. Пеню В. В. Особливості змісту валеологічної освіти на південноукраїнських землях в міжвоєнний період (1918–1939 рр.) / В. Пеню // Психолого - педагогічні проблеми сільської школи. - 2016. - Вип. 55. – С. 208-215.
8. Політосвітні організації під час проти пасхальної кампанії // Червоний кордон. – 1928. – 10 квітня. – Ч. 43. – С. 6.
9. Про партійно-масову роботу в Сталінській і Харківській областях // Агітатор. – 1944. – № 5. – с. 35.
10. Рольф М. Советские массовые праздники / М. Рольф; [пер. с нем. В.Т.Алтухова]. – М. : Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН) : Фонд Первого Президента России Б.Н.Ельцина, 2009. – 439 с.
11. Слободянюк П. Українська церква: Історія руїни і відродження. Наукове видання, присвячене 2000-літтю Різдва Христового / П. Слободянюк. – Хмельницький : Поділля, 2000. – 140 с.
12. Стихун Н. В. Розвиток професійної майстерності вчителів загальноосвітніх навчальних закладів засобами театрального мистецтва (20 - 80-ті рр. XX ст.) [Текст] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Стихун Наталія Василівна ; Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне, 2017. – 310 с.
13. Титаренко О. Культурне життя на Донбасі у відбудовчий період (1943-1953 рр) дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Титаренко Олена Юрївна. 2017. – 288 с.

ВОЗМОЖНОСТИ КОРРЕКЦИИ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ С ОВЗ КОМПЬЮТЕРНЫМИ СРЕДСТВАМИ ОБУЧЕНИЯ

Кудрина С.В.

Российский государственный педагогический университет им. А.И.Герцена, кандидат педагогических наук, доцент

Кудрин М.Ю.

Петербургский государственный университет путей сообщения Императора Александра I, кандидат технических наук, доцент Санкт-Петербурга

CORRECTION OF EDUCATIONAL ACTIVITY OF CHILDREN WITH THE LIMITED POSSIBILITIES OF HEALTH WITH THE HELP OF COMPUTER TRAINING TOOLS

Kudrina S.V.,

Russian State Pedagogical University of A.I. Herzen, Ph.D., Associate Professor

Kudrin M.Y.

St. Petersburg State Transport University of the Emperor Alexander I, Pn.D., Associate Professor St. Petersburg

АННОТАЦИЯ

Задача формирования и коррекции учебной деятельности школьников с интеллектуальной недостаточностью не случайно относится к одной из базовых в современных психолого-педагогических исследованиях. Успех ее решения может существенно повысить результативность обучения данной группы детей с ОВЗ и создаст основу для их успешной социокультурной интеграции. Интерес детей к компьютерам и другим электронным устройствам, а также специфика компьютерных средств обучения может стать продуктивным элементом решения поставленной задачи. Однако среди всего многообразия компьютерных